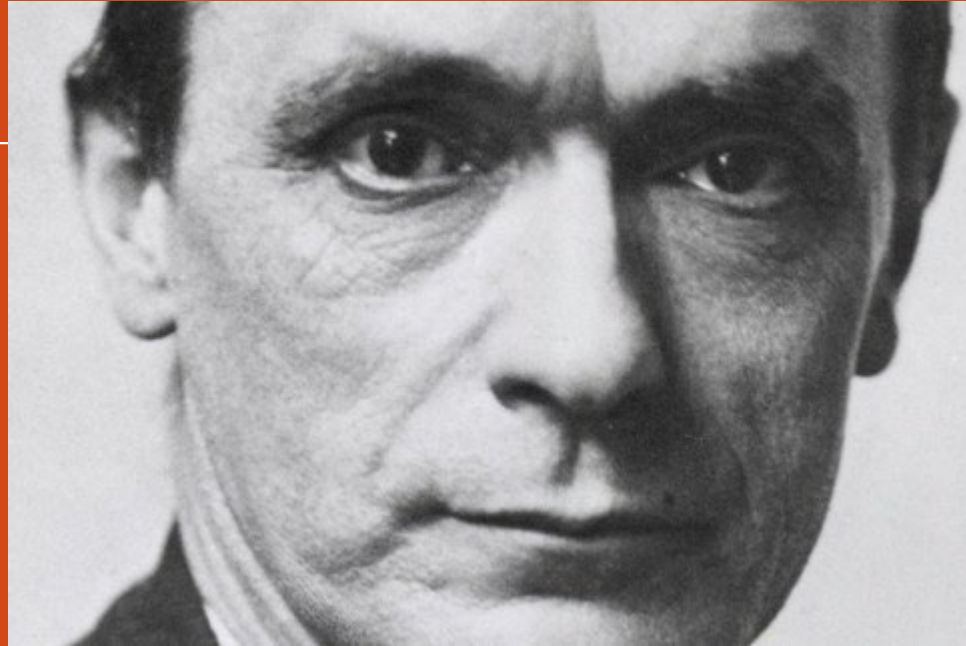

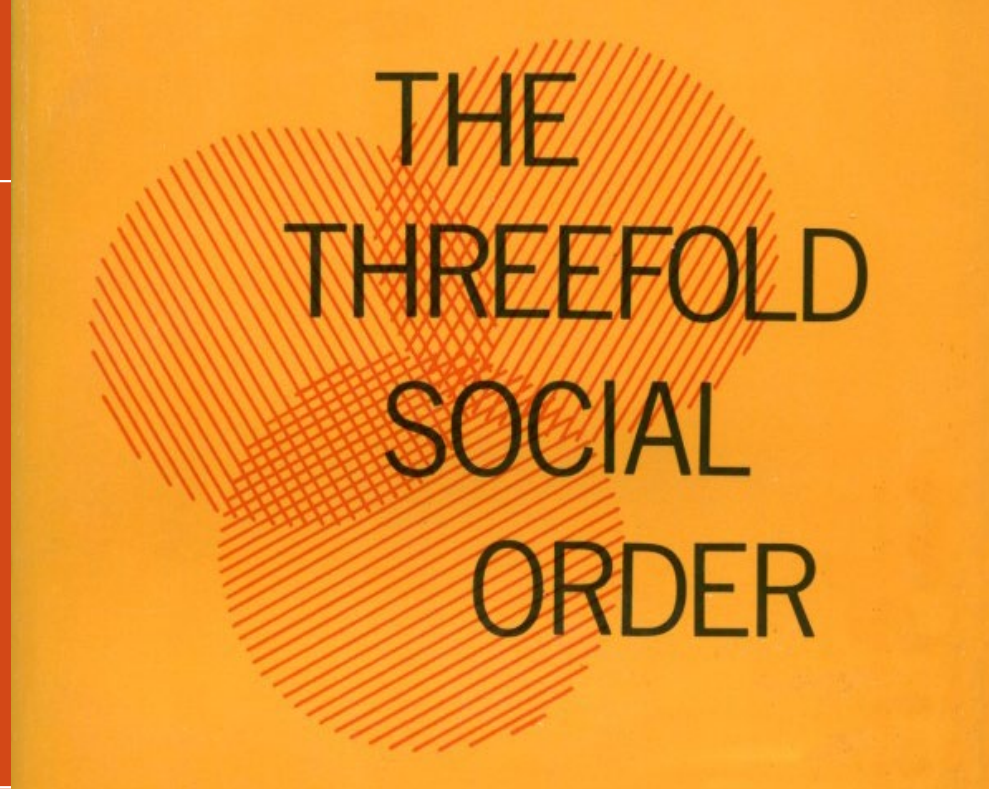
ÜÇ BÖLÜMLÜ SOSYAL DÜZEN

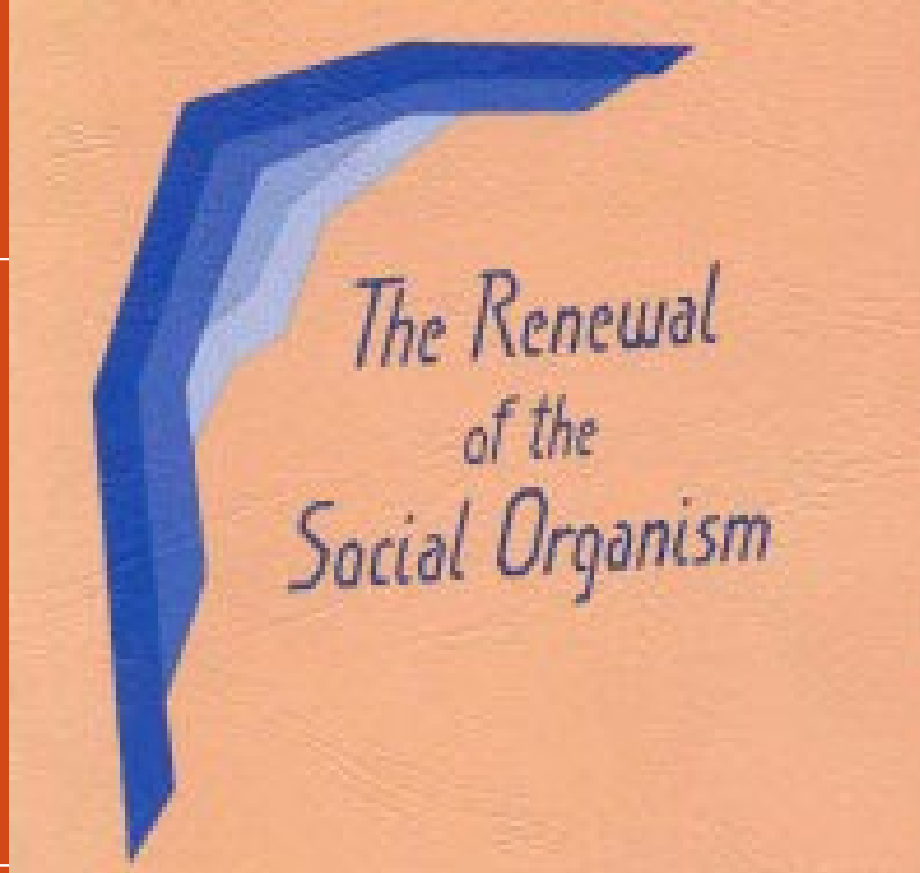
STEINER'İN ÜÇ BÖLÜMLÜ SOSYAL DÜZEN ÜZERİNE
ÜÇ ANA METNİ:

THE THREEFOLD SOCIAL ORDER (1919)

STEINER'İN ÜÇ BÖLÜMLÜ SOSYAL DÜZEN ÜZERİNE ÜÇ ANA METNİ:

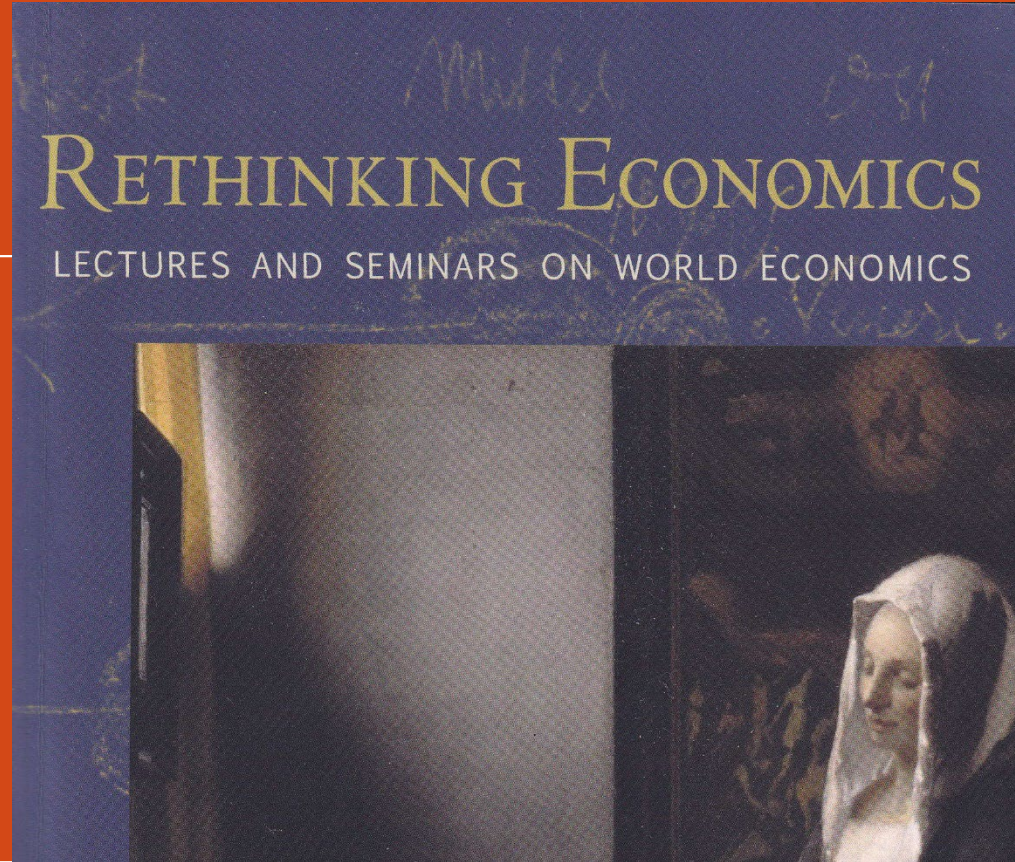
SOSYAL ORGANİZMANIN YENİLENMESİ (1919 & 1920)

STEINER'İN ÜÇ BÖLÜMLÜ SOSYAL DÜZEN ÜZERİNE ÜÇ ANA METNİ:

EKONOMİYİ YENİDEN DÜŞÜNMEK (1922)

***MODERN TOPLUMSAL DÜŞÜNCENİN
EN BÜYÜK İKİLEMİ:***

ÖZGÜRLÜK, EŞİTLİĞE KARŞI

İki büyük rekabetçi modern sistem, klasik liberalizm (18. ve 19. yy. kapitalizmi) ve sosyalizm (19. yy.; Marksizm'in birçok öncüsü), her biri diğerini en üst düzeye çıkarmaya çalışır:

Kapitalizm, özgürlüğü en üst düzeye çıkarır ve piyasanın "görünmez eli"nin faydayı herkes için en üst düzeye çıkaracağını umut eder. Peki ya adalet?: "Yükselen bir dalga, tüm tekneleri kaldırır." / "Pastayı büyüt." / "Trickle-down teorisi."

Sosyalizm/Komünizm, özgürlüğü sınırlayarak eşitliği en üst düzeye çıkarır. Üretim araçlarının merkezileştirilmesi, eğitimde devlet kontrolü vb. inisiyatifi bastırır, özgürlüğü yok eder.
Bu Aforoz'dur.

Özgürlük ve adalet arasındaki bu ikilem nasıl çözülür??? Steiner'in karmaşık bir cevabı var. Basit bir sosyal program değil bu. Takip edilmesi gereken Bilgi değil, ruhtur.

Steiner'in *The Philosophy of Freedom* adlı kitabının ikinci yarısındaki etik üzerine görüşü gibi: içgörüden gelen bireysel sezgiler

“ÜÇ BÖLÜM”:

ÖZGÜRLÜ, EŞİTLİK, FEDAKARLIK

Steiner: bunlar gerçekten de sosyal hayatın üç büyük ilkesidir. İlham verdi, ancak tam olarak anlaşılmadı.
Fransız Devrimi bu yüzden yoldan çıktı.

Steiner: kişi, her birinin anlamını ve özellikle her birinin farklı bir alan için geçerli olduğunu anlamalıdır.
(Karşılaştırma= Kant: özgürlük ve zorunluluk her ikisi de geçerlidir, ancak farklı alanlarda geçerlidirler).

Liberte (Özgürlük) = "Manevi-kültürel Alan"

Klasik liberalizmde (19. yy.), "özgürlük", ekonomik alanla ilişkilendirilir. Ne demokrasi ne de işbirliği burada uygun değildir [!] Daha ziyade, klasik liberalizmin ekonomiyle en yakından ilişkilendirdiği ilke, buraya ait olan ilkedir: rekabet!
Fikirler rekabet etmelidir; bırakın en iyi fikir kazansın!

Okullar, kiliseler, müzeler, üniversiteler ve hastaneler buraya aittir. Bu kurumlar, siyasi ve ekonomik güçlerden mümkün olduğunca korunmalıdırlar.

Önemli!: Birçok farklı kültürün her bir siyasi oluşum içinde bağımsız olarak gelişmesine izin verilmelidir.

Egalite (Eşitlik) = Haklar ve Yasallık Alanı

Hukuktan önce demokrasi ve eşitlik. [Kulağa radikal gelmiyor ama unutmayın: 1920'lere kadar Orta Avrupa'da gerçek demokrasiler yoktu! Entelektüeller bile demokrasinin doğru bir siyasi biçim olduğundan emin değillerdi.]

Emek buraya aittir [!] Steiner: Emeğinizi satamazsınız (Marx'a karşı). Yaşamının araçları, *hakka* sahip olmaktır. (asgari ücret kanunları, çocuk işçi kanunları)

Asıl işlevi sermayeyi herkesin iyiliği için adil bir şekilde bölüştürmek olan bankalar [!]. Bankaların pek çoğu, değerli meseleleri destekleyen kar amacı gütmeyen vakıflar gibi işlev görür. Bu bankalardan bazıları düzenli olarak haber bültenleri yayınlayarak mevduat sahiplerini, projelerini anlatan kredi başvuru sahipleri arasında seçim yapmaya davet eder.

Kardeřlik = Ekonomik Alan [!]

Steiner: ekonomik faaliyeti yöneten temel ilke özgürlük, rekabet veya eşitlik değil, *fedakarlık* olmalıdır.

Fedakarlığın temel uygulanma şekli, üreticilerin ve tüketicilerin gerçekten isteneni mümkün olduğunca verimli bir şekilde üretmek için birbirleriyle görüştüğü ve işbirliği yaptığı bir “ilişkisel ekonomi” olmalıdır.

Etkileyici bir içgörü: Artan iş bölümü, aslında bizi her zamankinden daha büyük bir fedakarlık yapmaya itiyor. Artık sadece *kendimiz* için çalışmıyoruz. Giderek daha fazla *başkaları* için çalışıyoruz.

Bu, bizi doğrudan Steiner'ın özdeyişine götürür,

TEMEL SOSYAL HUKUK

Toplum, her insanın ihtiyaçlarının kendisi tarafından değil, başkaları tarafından karşılandığı ölçüde sağlıklıdır.

Tıpkı cennet ve cehennem hikayesi gibi...

Üç Bölümlü İnsan Anayasası

Steiner'e göre, bu "üç bölümlü" sosyal organizma, insan anayasamızın üç büyük sistemine tekabül etmesi bakımından da sağlıklıdır: kafa/sinir (ruhsal-kültürel), kalp/ritim (haklar) ve irade/metabolizma (ekonomi; ürün değişimi olarak metabolizma).

Sağlam bir ilişki değil, daha çok "insancıl" bir toplum için uygun bir model. Organik iş birliği ve güçler ayrılığı. Akış, bağlantı olma, dayanışma.

Üç Bölümlü Sosyal Düzen hakkındaki okumadaki ilk seçkiye bakın. Steiner'in beden ve ruhun bu üç bölümlü yapısını tartıştığı ilk yer aslında burasıdır.

Sermayenin Gerçek Doğası

Sürpriz!: sermaye, "manevi-kültürel" alana aittir. Sermaye, ekonomik alanda, yalnızca artışın sonuna kadar sürdürülürse sonuç hastalık olur. Bunun yerine sermaye, "nötrleştirilmelidir".

Aslında bu bizim "bilgi" ekonomimizde çok da garip değildir. Şu örneklerle bir bakın: Microsoft (sermaye her gece kapıdan dışarı çıkar); Amazon ve Dell: "zayıf."; bu şirketler herhangi bir tuğla ve harç mağazasına sahip değildir. *Entelektüel* mülkiyet, fiziksel mülkiyetten çok daha değerlidir ve bu bir sorumluluk bile olabilir.

Steiner burada gerçek bir zorluk yaratan etkili bir Őey soylyor:
"İnsan, suyun yokuŐ aŐađı aktığına inandığı kadar, paranın giriŐime
doğru aktığına da inanmalıdır."

Aslında paranın iŐleyiŐ Şekli ađdaŐ ekonomimizde tam olarak
bunun gibi görünüyor. Fed, varolan talebe yanıt olarak yoktan para
yaratıyor!

Paranın Nitelikleri

Bedel. Özgürlük yok. Anında mecburiyet.

Borç parası ("inançtan" gelen "kredi"). Yükümlülüğün geçici olarak yer değiştirmesi nedeniyle sınırlı özgürlük.

Hediye para. Alıcıyı özgürleştirmesi bakımından yalnızca bu sonuncusu tamamen "özgürdür". Hediye para ile "sermaye" tıpkı kendisine benzer!

Sermayenin Nötrleşmesi

"Sermayenin sosyalizasyonu" da diyebiliriz. Herhangi bir şahsa ait değildir. Arazi tröstleri (Toprağı yöneten kar amacı gütmeyen kuruluşlar.)

Vakıflar! Varlıkları kim kontrol ediyor? Halkın güvenini elinde tutan bir uzmanlar kurulu. Hatta bizler bunlara "güvenilir kişiler" diyoruz!

Buraya dikkat: vergi hukuku bunu bilir. Vergi hukukumuzun şüphesiz en ilerici özelliği budur.

Telif hakkı yasası, bu ilkeye iyi bir örnektir. Özel sermaye, bir süre sonra halka açılır. Bunun zorlayıcı bir doğal sonucu: Miras olmamalıdır!